

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

ALAPÍTVÁ:
1862-ben

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

1993.
DECEMBER

CXXVIII. évfolyam

A tartalomból

Felhívás Magyarország polgáraihoz
361. oldal

Magyarország Erdőért Egyesület
alapítólevele
362. oldal

FAGOSZ állásfoglalás
365. oldal

Interjú Niesslein professzorral
368. oldal

Táji erdőgazdálkodás
Baranyában, az erdőgazdaságnál
370. oldal

Erdőtűzek 1993
380. oldal

Erdészeti Lapok
Az Országos Erdészeti Egyesület
folyóirata

CXXVIII. évfolyam 12. szám

(1993. december)

HU ISSN 1215-0398

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság. **Tagjai:** Agócs József, Apatóczy István, dr. Balázs István, dr. Bartha Dénes, Bolla Sándor, dr. Bondor Antal, Bús Mária, Gencsi Zoltán, dr. Göbölös Antal, Gyöngyössi Péter, dr. Kárpáti László, Kertész József, Kovács Gábor, ifj. Páll Miklós, Pápai Gábor (a bizottság elnöke), Rakk Tamás, Sántha Antal dr. Sonnevend Imre, dr. Szikra Dezső, dr. Szodfridt István, Varga Béla, Wisnovszky Károly.

FŐSZERKESZTŐ: PÁPAI GÁBOR

TERVEZŐSZERKESZTŐ: SÁGI MARGIT

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.

Telefon: 201-7737

Fax: 201-7737

Felélő kiadó: dr. Lelkes Lajos

Kiadóhivatal: 1165 Budapest,
Koronafűrt u. 44.

Telefon: 201-7737

Nyomdai munkák: Pilisi Állami Parkerdőgazdaság nyomdaüzeme, Budakeszi. Felelős vezető: Borsi Rudolfiné

A kézirat lezárva: 1993. november 20.

Terjeszti: a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HE-LIR), Budapest, XIII., Lehel u. 10/a. — 1900 — közvetlenül vagy postautóvalványon, valamint átutalással, a HELIR 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára: 30,- Ft. Előfizetés fél évre: 180,- Ft, egész évre: 360,- Ft. Megjelenik havonta. Külföldön terjeszti a Kultúra Könyv- és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, 1389 Budapest, Pf.: 149. Az évi előfizetés ára: 10 USD.

СОДЕРЖАНИЕ

I. Турен: Какова плотность крупных диких животных в Венгрии	373
Л. Харди: Ведение натуралистического лесоводства в Баране	376
Лесные пожары в Венгрии в 1993 году	380
Т. Садлак: Изменение климата и будущее наших лесов. Часть 2	387

TARTALOM

ERDÉSZETI POLITIKA

Felhívás Magyarország Polgáraihoz, Ifjúságához az erdők megmentésére	361
Magyarország Erdőért Egyesület alapítólevél	362
Sajtóvisszhang	363
Lehet-e a brókerek prédája az állami erdő? (parlamentari jegyzőkönyv-részlet)	364
A Fagazdasági Országos Szakmai Szövetség állásfoglalása a fagazdaság helyzetével kapcsolatban	365
Pápai Gábor: Interjú Niesslein professzorral	368

TÁJERDŐGAZDÁLKODÁS

Káldy József: Baranyában, az erdőgazdaságnál	370
Szőnyi János: Erdőgazda-tanfolyam (Pécs)	372
Turós László: Mennyi nagyvad (vagy) van Magyarországon?	373
Hardy László: A természetserű erdőgazdálkodás helyzete Baranya megyében	376
Regős István: Orfűi kaland	378

ERDŐ- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

Erdőtűzek 1993	380
Szabó Gergely: Erdőtűzoltás az Egyesült Államokban	383
Dr. Bartha Dénes: Módosult a védett növényfajok köre és eszmei értéke	386
Szedlák Tamás: A klímaváltozás és erdeink jövője (Tapasztalatok és tennivalók) II. rész	387
Dr. Horváth Gyula: Fehér-foltos fenyőmarmaros rendkívüli károsítása a Veszprémi Erdőgazdaság kopárfásítási területén	389

ERDŐMŰVELÉS

Sipos István: Kocsányostölgy-származékerdők felújítása alátelepítéssel a Duna és Tisza árterén	390
--	-----

ERDŐKERÜLŐBEN

Gólya János: Fakitermelő verseny az Alpokban	391
--	-----

EGYESÜLETI HÍREK

INHALT

Turós, L.: Wie gross ist der Schalenwildbestand in Ungarn?	373
Hardy, L.: Naturnässige Waldwirtschaft im Gebiet Baranya	376
Waldbrände in Ungarn, im Jahre 1993	380
Szedlák, T.: Klimaänderung und die Zukunft unserer Wälder	387

CONTENTS

Turós, L.: How much the game stock is in Hungary?	373
Hardy, L.: Natural forest management in Baranya	376
Forest fires in Hungary in 1993	380
Szedlák, T.: Climate change and the future of our forests. Part II.	387

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET ÉS A MAGYARORSZÁG ERDŐIÉRT EGYESÜLET SAJTÓTÁJÉKOZTATÓT TARTOTT

Felhívás

Magyarország Polgáraihoz, Ifjúságához az erdők megmentésére

Földünkön az emberi kapzsiság és felelőtlenség miatt évente 17 millió hektárral csökken az erdőterület, kivéve Európát, ahol ez az utóbbi időig növekedett.

Az emberiség végre rádöbbent arra, hogy az erdők pusztítása katasztrófához vezethet: hiszen az erdő nemcsak „jagyár”, hanem az üde levegő és a tiszta víz forrása, a pihenés, az üdülés és a sport révén pedig egyik fontos őrzője a testi-lelki egészségnek.

A Riói Környezetvédelmi és a Párizsi Erdészeti Világkongresszusok e tényeket rögzítették. Állásfoglalásuk mellett hazánk is elkötelezte magát.

Az I. világháborút követő trianoni békeszerződéssel elvesztett erdőterületeink 84, fenyveseink csaknem 100%-át.

A két világháború között megkezdett alföldfásítás hazánk erdőültetését 8,7%-ról 12%-ra növelte. Az erdők 80%-a akkor a nagybirtokok tulajdonában volt. A II. világháború után a kormányzat első intézkedéseinek egyike a 100 kh feletti erdőterületek államosítása volt, így természetesen erdőnek jelentős része ma is a volt nagybirtokok területén található.

Az 50-es évek elején erőszakkal államosítottak mintegy 80 ezer hektár közbirtokossági erdőt.

1950-től – nagyságát illetően – Európa második legjelentősebb erdőtelepítést hajította végre a magyar erdészet. Ennek eredményeként ma már az ország 18%-át erdők borítják.

A rendszerváltoztatással jogosan előtérbe került az igazságtalanul okozott károk részleges kárpótlása. Az 1991. évi XXV. törvény az erdőkről is rendelkezik: akitől erdőt vettek el, azoknak az aranykorona négyeszeres szorzatával egyenlő értékű kárpótlási jegyet juttattak, mert a föld aranykorona értékében az erdőállomány értéke nem szerepel.

Az árverések során így az eredményesen – rendszerint lefelé-licitálók gyakran 500 Ft/AK áron jutottak alkalmanként több millió forintot érő faállományoz. Ezzel kapcsolatban nemcsak az a gond, hogy egyesek jogtalanul vagyonhoz jutnak (a törvények ugyanis privatizációt szándékolnak), hanem megkülönböztető és igazságtalan az is, hogy az árverések indításakor a kárpótlási jegyeknek csak egy része jutott el a kárpótlottakhoz, akik az így ajándékozott erdőben 1 köbméter fát (amelynek valós értéke minálisan 2000 Ft/köbméter), 1 Ft-ért vehettek meg. Az árverések során legelőször az erdőkre licitáltak, a kijelölt területek gyorsan elfogytak, és a fel nem használt kárpótlási jegyekkel újabb erdőterületek kijelölését igénylik.

A kárpótlási törvényben nincs szó az állami erdőkről, mégis több ezer hektárt jelölt ki e célra az állami erdőgazdaságok területéből.

Az erdők jövőjének megnyugtató rendezésekor mindenképp tudni kell azt, hogy a kárpótlottak jelentős része nem veszi figyelembe az erdő többcéli rendeltetését, valamint az erdőgazdálkodás alapvető igényét. Nekik ma és most kell az erdőből kitermelni fa, és nem akarnak jobban élni az ölübe pottyan vagyonból, és nem érdekli őket, hogy száz év múlva a késő utódok milyen faállományt örökölnék.

Az ebben az évben, február 24-én megtartott Első Országos Erdészgyűlés – amelynek védnöke dr. Antall József miniszterelnök volt – e kérdésben a következőkben foglalt állást:

„Annak érdekében, hogy az állami erdők egysége megmaradjon, a már kárpótlásra kijelölt állami erdőknél túlmenően erdőt csak az új Országos Erdészeti Hivatal, illetve létrehozásáig a kijelölt illetékesek egyetértésével (FM, PM) a mezőgazdasági területek (parlag) elfoglalása után lehessen kárpótlásra kijelölni. El kell érni, hogy az erdőt érintő kárpótlási eljárások

során a föld AK-értéke mellett a faállomány reális értékét is figyelembe vegyék.”

Az elmúlt évben a kormány 126. sz. rendeletével az állam erdőgazdasági vállalatokat tartósan állami tulajdonban maradóknak minősítette a kincstári törvény megjelenéséig, és az Árt. felügyelete alá helyezte.

Ennek ellenére újabb, mintegy 100 ezer hektár erdőterület akarnak kárpótlásra kijelölni!

A kárpótlási jegyek értékmegőrzési szándékával bizonyos bróker Rt.-k pályázatokat készítettek „Hogyan teremjük meg a kárpótlási jegyek keresletét?” címmel – az erdő mint szűk préda szellemében.

Kiválasztották azokat a Balaton környékén tevékenykedő erdőgazdaságokat, amelyek erdőállományuk minőségéből, valamint földrajzi elhelyezkedésükből eredően meg négyeszeres gazdálkodnak.

(„Itt olyan Ingatlan Befektetési Alapot kívánunk létrehozni, amelyet kárpótlási jegyért lehetne jegyezni és amelettéjötté után megvásárolni az államtól (AV Rt.) a tulajdonában lévő erdők egy részét” – tervezik a brókerek.)

A befektetőknek 15% osztalékot ígérnek – az erdő mint szűk préda szellemében.

Csaknem minden országban az erdőgazdálkodás az államtól támogatott tevékenység.

A kárpótlási jegyek bizonyos része már régen nem a kárpótlottaknál, hanem alacsony ártékon felvásárolva (40-50%) brókerházak tulajdonában található. Ezek a szervezetek futna a pénzük után és remélik, hogy a törvényhozást és a kormány megítésvetve elérhetik céljukat.

Az erdők elherdálására készülő újabb merénylet ellen emeljük fel szavunkat, tiltakozunk, és felszólítjuk minden Honfitársunkat a csatlakozásra!

Kérésrel fordulunk a Parlamenthez, a Kormányhoz, országgyűlési képviselőkhöz, Honfitársainkhoz: mentssük meg a magyar erdőket azoktól, akik önös érdekekből veszélyeztetik a jövőt!

Ennek szellemében hozzon a Parlament döntést és ALLÍTSA LE AZ ERDŐK TOVABBI ELIDEGENÍTÉSÉT a Föld-, a Kincstári, a Környezet-, illetve Természetvédelmi, az Erdő-, az Erdőbirtokossági törvények megalkotásáig.

A kormány elfogadta azt, hogy 2000-ig 150 ezer hektár erdőt telepítsünk az országba. Az elmúlt két évben mintegy 6-6 ezer hektár erdőtelepítést végezünk, ebben az évben a költségvetésből már csak 3 ezer hektárra futja. Befolyásolja ezt a tulajdonviszonyok rendezetlensége is, de belátható időn belül mintegy 800 ezer hektár mezőgazdasági terület szabadul fel az intenzív gazdálkodás alól. E területek jelentős részének erdősítése a ma élők feladata.

A gyarapítás és a megőrzés a cél, nem a rombolás, de az új erdőknek nem a közeljövőben elpusztítandók pótlásául kell szolgálniuk!

Éhhez kérjük minden magyar állampolgár támogatását és közreműködését.

Budapest, 1993. október 25.

Magyarország Erdőért Egyesület

Országos Erdészeti Egyesület

Magyarország Erdőiért Egyesület alapítólevél

Mi, a Magyarországi Erdőiért Egyesület alapítói országos társadalmi mozgalom megindítását határoztuk el az erdők védelméért, új erdők, ligetek, fasorok telepítéséért, a magyar erdőállomány értékének növeléséért, a magunkhoz, történelmi hagyományainkhoz méltó, az embert megillető, egészséges lakókörnyezeti létrehozásáért, helyreállításáért.

Mozgalmunk alapja: az ifjúság! – mert valljuk, hogy nemzeti kincsünket nemcsak örökségül bírjuk, de kölcsönbe is vettük unokáinktól.

Új honfoglalásra van szükségünk, s ennek első törvénye: legyünk gondos gazdái a természetnek: az erdőknek, vizeknek, földjeinknek.

Súlyosodik a merénylet, amit a megelőző korszak elkövetett környezetünk, életünk ellen.

Legelőször azt tudatosítjuk: nincs haszon nélküli erdő!

Hazánk területének – a nagy folyók ágya keresése miatt – hatalmas része homok. A homokból sivatag lehet, ha nem törődünk vele. A világ veszedelme a sivatag, a sivatagok, melyek az éhínség alapjai. A megsemmisített homok a bőség kosara – elég Dánia, Hollandia példáját idéznünk.

A magyar erdőőrökiség Trianon után egyenlő volt a szegénységgel: elvesztettük erdőterületeink 84, fenyveseink csaknem 100%-át. A két világháború között megkezdett alföldfásítás hazánk erdősiségét 8,7%-ról 12%-ra növelte. 1950-től – nagyságára nézve – Európa második legjelentő-

sebb telepítését végezte a magyar erdészet. Ennek eredményeként ma már az ország 18%-át borítják erdők, de ez a harmadik évezredre nem elég. Az ország területének negyedrészt kellene erdők borítsák, s a szélsőséges, szárazságot hozó időjárás ennek nyomán változhatna kedvezőbbre. Ehhez a hatalmas munkához az ifjúság erejére, áldozatvállalására van szükség.

Tettekre váltott közakaratan szunnyad egészséges jövőnk.

A kiindulás gazdasági alapja: legalább másfél millió ha föld lesz gazdátlan, holnap parlag, mert a terjedő belterjes gazdálkodás feleslegessé teszi a nehezen művelhető területeket. A látszólag hasznot csak távlatokban hozó erdősisítés mégis az egyik leggazdaságosabb befektetés, a természetben, kontinensben és a Földben gondolkodás egységében.

Az egyesület tevékenységének szakmai hátterét az Erdészeti Tudományos Intézet biztosítja.

Az egyesület a teljes nemzet társadalmi alapjára épül. Tagjaink lettek (kívánságunk szerint legyenek!) önkormányzatok, iskolák az egyetemekig bezárólag, s természetesen egyének, amennyiben törekvéscikkkel egyetértenek.

Úgy fogalmaztunk: bajban vannak az erdők. Legnagyobb veszedelem az ember részéről fenyegeti: némelyek fel akarják és akarják osztani. Az erdő az ország vagyona. Elsősorban állami gondozást és védelmet igényel. Az erdészet eképpen megalapozott szervezetét nem sikerült még a pártállam idején sem teljesen felszámolni. Most sem szabad engedni ilyen törekvéseknek. Az viszont legyen természetes, hogy önkormányzatok (községek, városok) teremtsenek alkalmas, de mezőgazdasági hasznosításra alkalmatlan területen erdőket, ligeteket, jóléti erdőket, fasorokat, akár aprónak tűnő ültetvényeket, s ugyanez legyen gazdaságos a magánbirtokos számára is.

Az iskolák fiatalsága, cserkészcsapatok vagy őrök már most kapcsolódjanak be a munkába. Minden kivágott fa helyébe legalább hárommal kell ültetni: egyet pótlásnak, egyet biztonságának, egyet szaporulatnak.

Országos áttekintéssel szakcsapatot hoztunk létre a munkák elősegítésére.

Erdőgazdaságokhoz kapcsolatos, tájegységként, meggyenként és falvanként kell a szerveződést indítanunk. Iskolákban a szaktanulók (biológusok), egy-egy nagyobb körzetben erdész gyakorlatok lehetnének a munkák irányítói. A jelenleg feleslegesnek hitt munkaerőt mozgósítani kell az általános telepítések indítására, ami nyújtson emberi megélhetést. A feltételek megteremtéséhez az állam, az illetékes minisztériumok kell adják az induló tőkét, ugyanakkor mint egyetemes emberi programhoz, világprogramhoz pályázatok útján kell külföldi segítséget kérni a harmadik évezred megalapozása végett egy szegény kis országnak, ahol mindig születtek találmányok, kezdeményezések, amelyek az emberiség érdekében formálódtak.

Hívunk és várunk minden egyetértőt a csatlakozásra!
Budapest, 1993. július 20.

a Magyarországi Erdőiért Egyesület alapítói

A Faipari Tudományos Egyesület pályázatát hirdet

főtitkári

állás betöltésére 1994. április 1-től.

A főtitkár feladata lesz: az egyesületi munkamenedzselése, vállalkozási tevékenység beindítása, az egyesület további működéséhez szükséges pénzügyi háttér megteremtése.

A pályázatnak tartalmaznia kell:

- személyi adatokat,
- élettrajzot az eddigi szakmai pályafutás ismertetésével,
- felsőfokú iskolai végzettséget igazoló oklevélmásolatot,
- nyelvtudást igazoló oklevélmásolatot.

A pályázatot a Faipari Tudományos Egyesület Titkárságára kell benyújtani
(1027 Budapest, Fő u. 68. Telefon: 201-9929)

A pályázat benyújtási határideje 1994. január 31.

A pályázatot bizalmasan kezeljük.

A pályázatot az 1994. februárban megválasztandó új vezetőség bírálja el.

Az eredményről március 15-ig értesítést küldünk.

Sajtóvisszhang

Magyar Nemzet

Zöld Alternatíva:

Az erdők politikai akciók eszközévé válnak

„A Zöld Alternatíva az erdők eladásával kapcsolatban nyilatkozatot juttatott el szerkesztőségünknek, melyben hangsúlyozzák: „Magyarországon az erdők védelmét, az erdészeti politikát kiemelt ügyként kell kezelni. A ma történései ezzel szemben azt bizonyítják, hiú volt az a remény, miszerint e nemzeti kincsünk sorsáról a szakmai szempontokat és a tényleges közösségi érdekeket „összehangoló” politika intézkedik majd. Erdőink ugyanis újabb – az igazságtétel és a kárpótlás tárgykörébe tartozó – politikai akciók eszközévé és egyre bizonyíthatóbb módon: áldozatává válnak. Ez indította a Zöld Alternatívát arra, hogy felemelje a szavát az erdők érdekében. A jelenlegi kormány és a parlament ugyanis a kárpótlás mechanizmusával egy időben nem *alkotta meg* az erdőről, a természetvédelemről, a vadgazdálkodásról szóló szaknapi politikai koncepciókat és törvényjavaslatokat a közérdeket sértő folyamatok elkerülésére.

Az állam felelőssége, hogy ne alkosson olyan tulajdonszerzést, tulajdonosi és gazdálkodási elveket, amelyek ellentmondanak egymásnak, s a gyakorlatban nem behatárolhatóak.

A biológiai sokféleség nem őrizhető meg az erdő és a nedves területek pusztulása árán. Kétarcú politika, hogy hazánk csatlakozik mindazokhoz a nemzetközi nemzetiközi egyezményekhez, amelyek határt kívánnak szabni az emberi pusztításnak, ugyanakkor a valóságban figyelmen kívül hagyja az ország ökológiai érdekeit.

Az erdő privatizációjának jelenlegi módszerével nem értünk egyet. Amíg nincs erdőtörvény és nem született meg a vonatkozó, szükséges törvények, erdeink magántulajdonba adása nem folytatható.”

Magyar Nemzet

Veszélyben a hazai erdők

Kárpótlásra újabb százezer hektár

„Segítségért kiáltanak a hazai erdők, illetve azok a szakemberek, akik felelősséget éreznek azért, hogy a pótolhatatlan nemzeti kincsünk ne jusson ebbe a harmincadjára. A privatizáció és a kárpótlás vadhajásaként rendkívüli mértékben megerősödtek az olyan törekvések, melyek az állami és főként a védett erdőkből kívánnak maguknak területeket kihalásítani, nem is nagyon palástolva nyereszkeskedési szándékukat. Jó érzéssel használják ki a jogszabályi hiányosságokat, azt például, hogy az erdők állományértéke nem került be a kárpótlásról szóló törvénybe, így az árverések során a föld aranykorona-értékére licitálhatnak, de lefelé, az 500 forintos legkisebb értékhatárig.

Ezt akkor is szóvá kellene tenni, ha az erdők, illetve az arra szolgáló kárpótlati jegyek az igazságtalanul megsértettek birtokában lennének. Sajnos azonban jó számú brókercégek, kft.-k felvásárolták – áron alul – a kárpótlati jegyeket, s most ők vesznek részt az árveréseken. Most újabb 100 ezer hektár erdőterületet akarnak kárpótlásra kijelölni annak ellenére, hogy a kormány a kincstári törvény megjelenéséig az erdőgazdasági vállalatokat tartósan állami tulajdonban maradónak mondta ki

és az ÁV Rt. felügyelete alá rendelte. Azt, hogy a kárpótlati törvényben nincs szó az állami erdőről, a legújabb elképzelések éppúgy figyelmen kívül hagyják, mint azt, hogy a kárpótoltak jelentős része kevésbé törődik az erdő többévi rendeltetésével, minél előbb, minél nagyobb haszonhoz akar jutni.”

(sárvári)

Új Magyarország

Tiltakozás az erdők elherdálása ellen

Kárpótlás – nemzetellenesen?

Magyar Rádió

Oxigén

„Félő, hogy az új erdőtulajdonosok mielőbb pénzt akarnak látni, és ez mértékellen erdőirtáshoz vezet.

Nem a privatizáció ellen vagyunk, de mindenféleképpen az ellen, hogy az erdőt nagyon kis pénzért felvásárolják, és utána kivágják. Sajnos a licitáláskor az erdők aranykoronaértékét veszik figyelembe, és nem az erdő valódi értékét. Az 500 forintért vett területen állhat százéves tölgyes, ami milliókat ér. Az új tulajdonos sokszor nem abban érdekelt, hogy megőrizze az erdőt. Amíg nincs új erdőtörvény, addig az erdők privatizálásra moratóriumot kell elrendelni. Elfogadhatatlan az, hogy kárpótlásra védett területeket jelöljenek ki, és minden eszközt fel kell használni annak érdekében, hogy a természetvédelmi területeket megőrizzük, mert ebből mindenkinek haszna van. Az erdő nemcsak a fát jelenti. Ha elpusztítják a természeti értékeinket, az mindenkit érinteni fog az országban.

Erdőbirtokossági társulásokot kell létrehozni, ahol nagyobb egységekben lehet az erdőt kezelni. Meg kell tenni mindent, hogy azokat a lobbierdekeket háttérbe szorítsák, melyek az erdő elpusztítását irányozzák elő.”

Falurádió

„...Különböző cégek, akik pénzüket kárpótlati jegyekbe fektették, és most futnak a pénzüik után, akár a korrupciótól sem visszariadva igyekeznek kicsikarni a legjobb faállománnyal rendelkező és már a fekvésénél fogva is sokat érő – így többek között a Balaton környéki – erdőgazdaságok területeinek a kárpótlásba való bevonását. Ez csakugyan valós veszély, de emiatt kár volna leállítani, befagyasztani válogatás nélkül minden erdőnek a kárpótlásba vonását. Arról nem is beszélve, hogy a jelenlegi törvények a súlyos kötelezettségek egész sorát róják az erdőtulajdonosokra. Fakitermelést csak az erdőfelügyelőség által jóváhagyott üzemterv alapján folytathatnak, a kitermelt fa minden köbméter után tekintélyes 300-800 forintos erdőfenntartási járulékot kell fizetniük, ráadásul a fahasználati lehetőségek mellett azonnal megjelennek az erdőfelújítási kötelezettségek, amelyek ugyancsak jelentős összegekbe kerülnek. Aki ezen kötelezettségek teljesítését vállalja, azoktól én bizony nem féltetem, nem sajnálnám az erdőt, sőt biztosra veszem, hogy a saját vagyonukat jelentő értékes faállományra jobban vigyáznak, mint jelenleg az állami erdőgazdaságok, amelyiknek egyiktől a cégvezető minapi nyilatkozata szerint évente húszmillió forint értékű fát lopnak el. Ami persze megint csak aláhúzza, bizony félteni kell az erdeinket, de világosan látni kell, hogy kitől.”

ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPVISELŐ

ELNÖK: Köszönöm, Dr. Ilkei Csaba független képviselőtársunk kérdése hangzik el dr. Szabó Tamás tárca nélküli miniszterhez. Lehet-e brókerek prédája az állami erdő? címmel. Dr. Ilkei Csaba képviselőtársamat illeti a szó.

DR. ILKEI CSABA (független): Elnök úr! Tisztelt Országgyűlés! Tisztelt Miniszter úr! Előbb májusban, majd szeptemberben nyújtottam be kérdést a földművelésügyi tárca vezetőjéhez az állami erdő elherdálásával, felparcellálásával, illetve az új erdőbirtokossági törvények megalakításának szükségességével kapcsolatban.

Miniszter úr válaszában – legutóbb október 5-én – azt ígérte, hogy a törvény megoldást hoz tervezetét még az ősz folyamán benyújtják. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a törvényt ez az Országgyűlés a ciklus végéig el is tudja fogadni.

A lapokban, és ez október 25-én volt, idézem: „Az erdő elherdálására készülő újabb merénylet ellen emelte fel szavát és tiltakozott az Országos Erdészeti Egyesület és a Magyarországi Erdőért Egyesület.”

Ők abból indulnak ki, hogy a kárpótlási törvényben nincs szó az állami erdőkről, mégis több ezer hektár jelölték ki e célra az állami erdőgazdaságok területéből.

Az erdő közutódottan átlagosan csak 4 aranykorona értékűek, szemben az egyéb földekre jellemző, hektáronkénti 20 aranykorona-értékkel. Ezért, ha nincs licit, igen olcsón lehet megszerezni egy hektár erdőt. Egyesek gyakran 500 Ft/aranykorona áron jutottak alkalmanként több millió forintot érő faállományhoz. Például ha valakinek 20 aranykorona értékű, tehát körülbelül egy hektáryi szántóját vették el, akkor kiindulva az 500 forintos árból, ezért akár 5 hektáryi erdőt is kaphat.

Az erdészeti szakemberek arról tájékoztatták a nyilvánosságot – több képviselőt, így engem is –, hogy újabb százezer hektár állami erdőterületet akarnak kárpótlásra kijelölni. A kárpótlási jegyek értékmegőrzési szándékával bizonyos bróker-részvényszerűsítések pályázatokat készítettek, *Hogyan teremthetjük meg a kárpótlási jegyek keresletét?* címmel.

Az erdő mint szabad préda szellemében kiválasztották azokat a Balaton-környéki erdőgazdaságokat, amelyek erdőállományuk minőségéből és földrajzi elhelyezkedésükből eredően még nyereségesen gazdálkodnak, mutatnak rá az említett erdészre. A brókerek szerintük azt tervezik, idézem: „Itt olyan ingatlanbefektetési alapot kívánunk létrehozni, amelyet kárpótlási jeggyel lehetne jegyezni, és amely létrejötte után megvásárolná az államtól a tulajdonában lévő erdő egy részét. A befektető 15% osztalékot ígérnek, ami egyébként képtelenség. Ez csak az erdő kiráblásával és az egész társadalom jövőjének veszélyeztetésével érhető el.” Ismétlem, az erdészek szerint. Ők úgy értékelik, hogy – és ezt szó szerint idézem – „A kárpótlási jegyek bizonyos része már rég nem a kárpótoltnak, hanem alacsony ártékú felvásárolva a brókerházak tulajdonában található. Ezek a szervezetek futnak a pénzük után, és remélik, hogy a törvényhozást és a kormányt megfélemlítve elérhetik céljukat.”

Mindezek alapján kérdem tisztelt miniszter urat, mi a véleménye az említett erdészeti egyesületek azon javaslatáról, hogy a magyar erdők jövőjének önös érdekében kiadott veszélyeztetése miatt a Parlament – idézem a folytatásban – „*állítsa le az erdők további elidegenítését, a föld-, a kincstári, a környezet-, illetve a természetvédelmi, az erdő- és az erdőbirtokossági törvények megalkotását.*”

Megjegyzem, miniszter úr, mások, főleg függetlenül, de ugyanezen cél érdekében nyújtottak be önálló indítványt. Várom szíves választát.

(Taps a bal oldalon.)

ELNÖK: Köszönöm. A kérdésre dr. Szabó Tamás tárca nélküli miniszter válaszol.

DR. SZABÓ TAMÁS tárca nélküli miniszter: Elnök úr! Tisztelt Képviselőtársaim! Ez egy szabad ország, mindenki az ellen emeli fel a szavát, amiért éppen akarja, ha van alapja, ha nincs.

Szeretném kijelenteni, hogy nem lehet brókerek prédája az állami erdő, ahogy Ilkei képviselőtársam fogalmazott. Sem a kormány, sem magam nem támogatok olyan megoldást, amely Magyarországot erdei veszélyeztetné. Egyébként egyetérték mindazokkal, akik az erdő kezelése, az erdő vagyonával való gazdálkodás hosszú távú feladatait tartják a szemük előtt, és az is tény, hogy a magyar erdő védelméhez és a hosszú távú hasznosításhoz nélkülözhetetlenek azok a jogszabályok, amelyek ma még nincsenek megalkotva.

Engem úgy tájékoztattak az érintett és illetékes miniszter, hogy hamarosan a Ház elé terjeszti a kormány a vonatkozó törvényeket.

Kötelességem ugyanakkor tájékoztatni önöket, hogy az állam tulajdonosi szervezeteinél semmilyen olyan döntés nem született, ami veszélyeztetné a magyar erdőket.

A kárpótlási jegyekkel szembeni fedezet kiszélesítésére elkezdődött egy szakmai munka, amely a jegyek számottevő bevonása mellett az erdőterületek egybentartását tekinti céljának. Jelenleg két elképzelés körvonalazódott, de erről még semmilyen döntés nem született. Az egyik egy befektetési alap-konstrukció, ahol a befektetési alapokban a többségi állami tulajdon biztosítaná a nemzeti, állami érdek védelmét, az erdőterületek elaprózódásának megelőzését.

A másik egy befektetési alap-konstrukció, ami olyan, hogy a vizsgálat tárgyát képezi az a megoldás, melynek révén a kárpótlási jegyeket az Erdőgazdasági Részvényszerűsítési részvényre lehet cserélni. Hangsúlyozom, szakmai előkészületek folynak, döntések még nem születtek.

Meggyőződésem, hogy e munkában nélkülözhetetlen a szakmai szervezetek és az érdekképviselők részvétele. Személyesen fogok szakmai konzultációt folytatni a jövő héten az Országos Erdészeti Egyesület és a Magyarországi Erdőért Egyesület vezetésével, mert valóban tapasztalataik fontosak a konstrukció kialakítása szempontjából.

Szeretném végül biztosítani önöket, hogy személyes felelősséget és elkötelezettséget érzek az erdő megőrzéséért és gyarapításáért. Köszönöm.

(Taps a kormánypártok padsoraiban.)

✱

(Lapzártakor kaptuk a hírt, hogy az Országgyűlés sűrűséggel napirendre tűzte az erdővel való kárpótlás kérdését, melyről tárgyalása után beszámolunk. A szerk.)

A Fazgasdasági Országos Szakmai Szövetség állásfoglalása a fazgasdaság helyzetével kapcsolatban

A három éve folyamatban lévő rendszerváltás a fazgasdaság területén is alapvető változásokat indított el. Nyilvánvaló, hogy az előző évtizedekben kialakult tulajdoni, termelési és szervezeti struktúra keretei hosszabb távon nem tarthatók, de a változás a gyakorlatban lassan történik.

A Fazgasdasági Országos Szakmai Szövetség ebben az „ÁLLÁSFOGLALÁS”-ban a magyar erdőgazdálkodás és elsősorban faipar működésével és átalakulásával kapcsolatos jelentősebb problémákat gyűjtötte össze és az 1993. szeptember 15-i taggyűlésen megvitatta, az alábbiakban rögzítette.

1. Erdőtulajdonlás

A legnagyobb gondot az okozza, hogy az ágazat sorsát meghatározó alapvető törvények nem születtek meg (föld-, erdő-, vadászati, környezetvédelmi törvények). Az eddig megjelent önkormányzati, kárpótlási és számviteli törvények rendelkezései pedig sokszor nem veszik figyelembe a fazgasdaság, de főleg az erdőgazdálkodási tevékenység sajátosságait.

A folyamatban lévő kárpótlás erdőre vonatkozó szabályai nem egyértelműek. A gyakorlat feladta azt az eredeti kormányálláspontot, hogy az erdőterületek csak az első tételes vizsgálóvizsgálat mértékéig vonhatók be a kárpótlásba. A több lépésben megjelent kárpótlási törvények szinte korlátlan lehetőséget adnak az állami erdőterületek kárpótlásba vonására. A gyakorlati végrehajtás rendkívül differenciált, de mindenütt egyértelműen olyan helyzet alakul ki, hogy a kárpótlásba bevont erdőterületek átmenetileg gazdátlanok válnak, azok védelme és őrzése nincs biztosítva. Ezen túlmenően a folyamatban lévő erdőfelújítási, erdőfenntartási munkákat senki nem végzi el, ami rendkívül káros az erdőállományok jövőjére és állami érdekeket is sért.

További bizonytalanság alakul ki a termelőszövetkezetben maradt tagok erdőtulajdonának kijelölésében, valamint a kárpótlással erdőtulajdonhoz jutott nem szövetkezeti tagok erdeiben való közös és szakszerű erdőgazdálkodás megszerzésében.

Az állami erdőkkel együtt bizonyos, az erdőben lévő tárgyi eszközök is (pl. utak, műtárgyak, erdészházak, vasutak) a kincstári vagyon részévé válnak. Sürgősen tisztázni kell ezek fenntartási, felújítási és bővítési feladatai elvégzésének forrását.

Javaslatok:

1. A természetes és természeteshez közel álló, valamint a környezetvédelmi és állami érdekekből kiemelt jelentőségű erdőterületeket a Földművelésügyi Minisztérium Erdészeti Hivatala haladéktalanul jelölje ki és tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a kárpótlásra kijelölésbe a Földrendező Bizottságok ezeket ne vonhassák be.

2. A termelőszövetkezetek átalakulása, valamint a kárpótlás kapcsán magántulajdonba kerülő sok kis területű erdő szakszerű kezelésének biztosítása érdekében sürgősen a Parlament elé kell terjeszteni a közösségi erdőhasználatról (erdőbirtokossági társulat) szóló törvény tervezetét.

3. Az új erdőtulajdonosok, illetve közösségeik részére az érvényes jogszabályokat és szakmai követelményeket ismertető tájékoztatókat, kiadványokat kell sürgősen szerkeszteni és ezeket díjmentesen terjeszteni.

4. Azonnal napirendre kell tűzni az országos erdészeti szaktanácsadói hálózat megszervezését.

5. Érvényt kell szerezni annak a törvényi előírásnak, hogy az erdőterületek kárpótlásra kijelölése és a birtokba

adás közötti időszakban az eredeti tulajdonos, illetve kezelő köteles gondoskodni az erdő őrzéséről, védelméről.

6. Szükséges lenne megvizsgálni olyan rendelkezés kiadásának lehetőségét, amely kimondaná, hogy: állami erdőt csak akkor lehet bevonni a kárpótlásba, amikor már minden más művelési ághoz lévő terület (szántó, rét stb.) elfogyott.

II. Általános erdőgazdálkodási problémák

Az erdőgazdálkodást nehezíti, hogy folyamatosan csökken a fakitermelés. Még súlyosabb, hogy ennek a csökkenő fatömegnek a piaca is beszűkült belföldön és külföldön is. Az összes fatömegben belül egyre nagyobb hányadot tesz ki a tűzifa, a rostfa és a papírfa aránya, melynek piaca az általánosnál is rosszabb. Ezért az erdőgazdálkodók bevételei a korábbi időszakhoz mérten apadnak.

Az eredményeket rontja az utolsó évek aszályos időjárása, amely az erdőfelújítási kiadásokat rendkívül megnövelte, ugyanakkor az egységgel elszámolható bevételeket csökkentette. Az erdővel szembeni társadalmi elvárások egyre növekednek, melyek teljesítése nem mindig számolható el központi források terhére.

A Magyar Köztársaság Miniszterelnöke

Köln, 1993. október 25.

Schmotzer András elnök úrnak,
Országos Erdészeti Egyesület
Budapest, Fő u. 68. 1027

Tisztelt Elnök Úr!
Szívből köszönöm jókívánságaikat és bizalmukat.

Köszönti:

Antall József

Az erdőfelújítási és erdőtelepítési egységárák nem fedezik a ténylegesen jelentkező költségeket. Hasonlóan veszteséges tevékenység az első nevelővágások végrehajtása, és félt, hogy ezek a munkák elmaradnak.

A fentiek következtében is 1992-ben az erdőgazdálkodási tevékenységet folytatók összesített mérleg szerinti eredménye megközelítette a -300 millió forintot.

Az Erdészeti Alapról szóló törvény és annak végrehajtási rendelete között a költségfinanszírozási, illetve ezzel szemben a normatív (egységáras) elszámolási megoldást illetően ellentmondás van. Az Erdészeti Alaphól pályázat útján elnyerhető támogatások forrása az előző fejezetben elmondottak miatt is (csökkenő kiemelés) teljesen bizonytalan. A szektorsemleges keresztfinanszírozás (jövődilemmatikusportó-sítás) a gyakorlatban egyre nehezebben működtethető.

A szakszerű erdőgazdálkodás megfelelő úthálózat nélkül nem képzelhető el. A jelenlegi rendelet érthetetlenül a 40%-os (ami egyébként is kevés) állami támogatást csak a 100 millió forint termelési érték alatt gazdálkodóknak biztosítja. Ezzel a 22 állami erdőgazdaságot kizárta a támogatásból. A kisebb erdőtulajdonosok pedig nem építenek utat.

Az erdőfelügyelet jelenlegi lehetőségei mellett hatósági feladatait nem tudja hatékonyan elátni. A magánerdő-tulajdonosok számának növekedése miatt adminisztratív munkájuk egyre több lesz, és ez máris az erdőállományok védelmének rovására megy.

A kárpótlási törvények alapján irreális igény jelentkezik, melynek oka kettős: részben nem ismerik az erdőgazdálkodás köztisztviselői; részben pedig az erdőterületek aránykorona értéke nagyon alacsony, és a faállomány értéke nem szerepel az induló árverési árban.

Javaslatok:

1. Az ÁV Rt. Igazgatósága nagyon gyorsan fejezze be az erdőgazdasági vállalatok társasággá alakítását, egyértelműen rendezve az erdőterületek használati és kezelési jogát is.

2. Az illetékes szakhatóságok készítsenek javaslatot az erdő fenntartása érdekében az erdőgazdálkodási tevékenység általános támogatására, amelyet lehetőség szerint már az 1994-es költségvetésbe kell építeni.

3. Az Erdészeti Alap szektorsemleges működtetéséhez már 1993-ra külső forrás igénybevételére van szükség. Erre a Földművelésügyi Minisztériumnak a Kormány által az agrártevékenység (és ebbe az erdőgazdálkodás is értelemszerűen beletartozik) támogatására biztosított keretből megvan a lehetősége. Egyidejűleg fel kell oldani a Földügyi Alapokról szóló törvény és a vonatkozó miniszteri rendelet közötti ellentmondást úgy, hogy a törvényben szereplő álláspont (ellenőrzött költségvetésfinanszírozás) kell érvényesíteni.

4. Az erdőtelepítések támogatását 90-100%-ra kell emelni, és meg kell fogalmazni a faültetvények támogatási rendszert is.

5. Az erdő feltáróút-építés állami támogatását a birtok nagyságtól, illetve a termelési érték nagyságától függetlenül kell.

6. Az erdőtervek készítése állami kötelezettség maradjon, tekintettel az erdő általános társadalmi és környezeti szerepére, valamint az erdőtulajdonos jogainak a mindenkori erdőterv szerinti korlátozott érvényesíthetőségére.

7. Az erdőfelügyelőség jelenlegi hatósági intézkedéseinek a mai napig határozottabban érvényt kell szerezni.

8. A kárpótlási törvények alapján kijelölhető erdőterületek mennyiségét legfeljebb az adott település területének művelési ág megoszlásának arányában indokolt meghatá-

rozni, de meggondolandó olyan állásfoglalás is, hogy állami erdőt csak akkor lehet kijelölni, ha minden egyéb terület már elfogyott.

9. A 60 hektár alatti erdőbirtokokkal rendelkezők részére egyszerűsített erdőtervet és felügyeleti eljárást, továbbá termelőszköz. beszerzéseire támogatási rendszert kell kidolgozni.

10. Az erdő szakszerű kezelése miatt szükséges fakitermelésből adódó papírfá exportjának támogatása szükséges normatív alapon, valamint intervenciós megoldásokkal kell segíteni a rostfa fokozott hazai felhasználását. Támogatni javasoljuk a tűzifa (mint kénmentes, a környezetet legkevésbé szennyező energiahordozó) hazai felhasználását is. Hosszabb távon: az iparpolitikai részeként a fa lap- és lemeztermelés bővítését, valamint a fa alapú cellulózyártás újbóli beindítását javasoljuk támogatni.

III. Fafeldolgozás és fatermeskedelm

Az erdőgazdálkodás előző fejezetben vázolt gondjainak jelentős része abból is adódik, hogy a kitermelt faanyag hazai piaca, azaz a fafeldolgozás (a fűrészipar, a fa csomagolóanyagok gyártása, a lap-lemezipar, a cellulózipar, az épületasztalos-ipar és a bútortipar) jelentősen visszaesett. Másik ok, hogy: exportálni is kevesebbet lehet az általános gazdasági visszaesés miatt.

A faimreállítás és faárak bel- és külkereskedelmé gyakorlatilag teljesen liberalizált, s e téren a szabadpiac törvényszerűségei érvényesülnek. Ugyanakkor egyre nyilvánvalóbb gazdaságpolitikai érdek: az áru és árfolyamatok bizonyos mértékű kézben tartása, amihez önkéntes alapon az összes termék esetében jó keretet biztosíthat a Szakmai Szövetség, az erdőszeti termékekre pedig a jogszabályi termékintézmény hatósági elismerését is lehetővé teszi.

Néhány feldolgozott faárú esetében, a hazai ipar védelmére, az importkorlátozás módszereit is célszerű kidolgozni.

A hazai faanyag-források vizsgálata alapján egyértelmű, hogy a papírfá, rostfa árukörben legnagyobb a kínálat. A fa energetikai célú felhasználásának növelésével, amely egyértelmű környezetkímélő, a fakitermelésünk 40-50%-át ki-evető tűzifa piacát jelentősen bővíteni lehetne.

A helyes ipari befektetési és kereskedelmi döntéseket nehezíti, hogy a gazdálkodók széles köre részére nem hozzáférhetőek a fagazdaság rövidebb-hosszabb távú tendenciáinak elemzésére alkalmas, feldolgozott, országos termelési, bel- és külkereskedelmi statisztikák.

Javaslatok:

1. Egyes faipari termékek esetében importkorlátozó iparvédelmi intézkedéseket kell alkalmazni.

2. Az erdőszeti termékek területén további lépések szükségesek a termelést és forgalmazást befolyásoló önkéntes tagság alapuló önálló termékintézmény létrehozására, addig is a - megfelelő képviseleti arányt biztosító - Szakmai Szövetség láthatja el ezt a feladatot.

3. A fa alapú lap-lemezipar fejlesztését elősegítő állami intézkedések rendjét ki kell dolgozni és meg kell vizsgálni a fára alapozott hazai cellulóz- és félcellulóz-gyártás újbóli beindításának lehetőségeit.

4. Az alacsony értékű faanyag (tűzifa) energetikai felhasználását környezetkímélő volta miatt is preferálni szükséges.

5. Biztosítani kell, hogy a gazdálkodók hozzájuthassanak a fagazdaságra vonatkozóan a megfelelően részletezett és feldolgozott statisztikákhoz.

Dr. Kulín Ferenc, az Országgyűlés kulturális bizottságának elnöke soproni útja alkalmából felkereste egyetemenket is. A fogadáson, melyen jelen voltak *dr. Winkler András*, rektor, *dr. Németh Károly*, rektorhelyettes, Tamásné *dr. Bánó Margit*, a Faipari Mérnöki Kar dékánhelyettese, *dr. Kolosár József*, az Erdőmérnöki Kar dékánja, *dr. Károlyi Gyula* főtitkár, *Palánki Gábor*, erdőmérnökhallgató, *Pintér Miklós*, a Hallgatói Önkormányzat elnöke, *Pápai Gábor*, az Erdészeti Lapok főszerkesztője,

valamint a soproni MDF részéről *Borsányi Zoltán*, elnök; *dr. Szarka László*, elnökhelyettes és *Nagy László*, szóba kerültek az oktatással és az erdők helyzetével kapcsolatos kérdések. *Kulín Ferenc* kifejtette, hogy eredményes politikai munkát csak úgy érhet el az ágazat, ha a vezető pártok frakciójában is megkapja a többségi támogatást. Ajánlatos a felmerült kérdéseket a nagypolitikai folyamatokkal összefüggésben elemezni, mert így több esély van a szakmailag eredményes törvénykezésre.

ERDŐVÉDELMI HÍRLEVÉL

Az ERTI Erdővédelmi Osztályának kiadványa

Az erdők sorsáért aggodó szakmai és laikus közvélemény érdeklődését lesz hivatott kielégíteni a bemutatott időszakos kiadvány. Maximum 4 oldalon az aktuális erdővédelmi problémákat, jelentősebb vagy éppen különleges kártételeket, egy-egy veszélyes (esetleg új) kártevőt vagy kórokozót, növényvédelmi technológiát stb. tervezünk bemutatni. A „hírlevél” hasábjai mindenki előtt nyitottak. Mindenekelőtt az erdővédelmi szakmémnökök jelentkezését várjuk rövid, lényegre törő híradásokkal. Az Erdővédelmi Hírlevél sorszámozott példányai lefűzhetők lesznek, tervezzük egy színes borító elkészítését is. A kéziratokat, rövid feljegyzéseket az ERTI Erdővédelmi Osztályára kérjük küldeni, ahol a szerkesztés történik. A kiadványt minden érdeklődőhöz eljuttatjuk – természetesen díjmentesen, remélve, hogy érdekes és gyors szakmai információcserét lehetővé tevő kiadványt indítunk útjára. Várjuk a kéziratokat.

Dr. Tóth József

Megdőlt egy általános erdőpusztulási elmélet

Az erdőpusztulási jelenségek első jelentkezésekor úgy vélték, hogy az erdőt ért károsodások kiterjednek az összes erdővel borított területre és fajtától függetlenül is jelentkezni fognak. Ezt a nagyrészt német kutatók (Ulrich, Schütt) által tervezett elméletet a most már 10 éves módszeres kutatómunka eredményei cáfolják. Mégpedig a következő tények:

Kártünetek nem egyértelműen jelentek meg a különböző fajtájú erdőkben. A károsodások és regenerálódás jelenségei fajtánként eltérő mértékben alakultak és térbeli különbözőség is mutatkozott ezek jelentkezésében. Az évgyűrűelemzések nem jeleztek mindenütt növekvő visszacsúszást, sőt néhol még javulást is mutatkozott. Nem tudtak sem időbeli, sem térbeli kapcsolatot kimutatni az erdőkár és légszennyezés mutatói között. Végezetül az erdőtörténeti kutatásokból kiderült, hogy már a század elején is voltak olyan koronaritkulások jelenségek lucfenyvesekben, amilyent most az erdőpusztulás jelcéként értékelnek.

(Unasylva 1993. 3. sz. 39–49. o. Ref.: Vig Péter)

VADÁSZLŐSZER, SPORTLŐSZER

2000 db felett engedmény.

**Fegyverek, vadászati
felszerelések,
fegyverjavítás.**

**HUNO Kft.
FÜZFŐGYÁRTELEP**

**Tel.: (06) 88-352-011/
26-64. mellék.**

Interjú Niesslein professzorral

Kedves Professzor úr! Kérem nyilatkozzon az Erdészeti Lapok olvasóinak, hogy mi célból tartózkodik hazánkban?

Ismerettségem az önök országával régi keletű. A soproni egyetemmel még a freiburgi egyetem dékánjaként, szinte hagyományos kapcsolatot tartottam. A politikai változás most lehetőséget adott arra, hogy szorosabb legyen az együttműködés. Jelenleg az Erdészeti Hivatal meghívására jöttem önökhöz véleménycserére, tanácsadásra. A politikai változás természetes velejárója a gazdasági téren bekövetkező változás. A felmerült problémákra, vitás kérdésekre adandó válaszhoz szeretnék tapasztalataim alapján tanácsot adni. Ez részben a gyakorlat, részben a tudományos ismeretek területére vonatkozik. Itt részben az Ausztriában szerzett tapasztalataimra is támaszkodom.

Mennyire ismeri Professzor úr a magyar erdőgazdálkodás jelenlegi nagy kérdéseit?

Elég sokat beszélgettem még a rendszerváltás előtt és utána is különböző erdőgazdaságok vezetőivel, szakembereivel. Ezek alapján három fő megvitandó problémakört látok. Az államerdőszet újrászervezését, a magán-erdőgazdálkodás beindítását, valamint az erdőgazdálkodás és a természetvédelem kapcsolatának hatékony rendezését.

Ismerve Ausztria államerdőszetének jelenlegi helyzetét, mit tud tanácsolni a magyar átalakítás kérdésében?

Abból kell kiindulni, hogy jelenleg egész Európában katasztrofális a fapiac helyzete. Ilyen nyomott árak mellett nyereségesen gazdálkodni szinte lehetetlen, legalábbis igen nehéz. Csúpan helyzeti előnyök dönthetik el egy-egy gazdálkodó sorsát. Az inflációs szint viszonylatából nézve a faárak azonosak maradtak. Ezt a piaci hátrányt szerie Európában csak a jól működő nagy feldolgozó üzemek tudták túlélni belső költségmegtakarítással vagy a tartalékok racionális felhasználásával. Az ezzel kapcsolatos kérdéseket elemelve több ország szakembereinek véleménye alapján meg kell állapítani, hogy van még mozgáster a racionalizálás terén.

A természetközeli erdőgazdálkodás mondhatni életbe vág, hiszen a társadalom megítélése döntő fontosságú most is, de a környezeti tényezők romlásával az ezzel kapcsolatos felvetések megkerülhetetlenek lesznek.

Ön szerint milyen fékeket vagy megkötéseket kell érvényesíteni az erdők magánkébe juttatásánál, különös tekintettel a magyar viszonyokra, ahol nemcsak tökefelhalmozás céljával vásárolják az erdőket, hanem rövid távú haszon reményében is?

Erre a kérdésre felelősséggel nem válaszolhatok, mert az állami erdők magánkébe adása elsősorban politikai döntés, és mint ilyen, nem ismerem eléggé a magyar viszonyokat. Azt azonban bizton állíthatom, hogy két célt kell szem előtt tartani. Az erdőbirtok a falusi lakosság részére megélhetési

Meghívó

Erdészeti Szakmai Konferenciára

A WOOD TECH Erdészeti és Faipari Szakvásár keretében
1994. április 21-24. között ismét megrendezzük
az Erdészeti Szakmai Konferenciát.

A konferencia tervezett témakörei:

erőgazdálkodás, erdő és környezetvédelem, erdő és víz, erdészeti politika,
az erőgazdálkodás műszaki feltételei.

Előadás tartására várjuk mindazok jelentkezését, akiknek a fenti témakörökben mondanivalójuk van, és előadásaikkal hozzá tudnak járulni a konferencia sikeréhez. Jelentkezni az EFE Erdőmérnöki Karának Erdőfeltárási és Vízgazdálkodási Tanszékén lehet 1993. december 31-ig, a tervezett előadás maximum 25 soros összefoglalójának leadásával. Kérjük, hogy az összefoglaló sorrend szerint tartalmazza: az előadás címét, a szerző nevét, a szerző beosztását, majd a lap alján a szerző levelezési címét.

Az előkészítő bizottság által elfogadott előadásokat egy kiadvány formájában a konferenciával egy időben szeretnénk megjelentetni. Kérjük az előadókat, hogy legfeljebb 5 oldalas előadásukat nyomdakész állapotban bocsássák a szerkesztők rendelkezésére, később megadott időpontban és forma szerint.

Az OEE, ERTI, E.K.F.M. Kft., EFE EMK nevében:

Dr. Kosztka Miklós

tényező, hiszen az a kapcsolat, amit életvitelénél fogva nyáron a mezőgazdaságban, télen az erdőben folytathat, teljesebb foglalkoztatottságot, kiegyesztő jövedelmet jelent.

Ezért elsődleges cél a parasztok erdővel való ellátása. Ezen túlmenően ajánlatos lenne 6-10 ezer hektár körüli erdőbirtokokat létrehozni. Ezek megalakulása azért is ajánlatos, mert hűzőerőként és bizonyos értelemben konkurenciaként lennének jelen a nagy állami erdőgazdaságok mellett. A magán-erdőbirtokokon természetesen az erdőtörvényben meghatározottak szerint kell a szakmai követelményeket betartani. Szakmai felelősséget kell megkövetelni különösen ott, ahol a tulajdonos nem szakember. Az erdőtörvényben két fontos kérdésnek kell megjelennie. Az egyik az, hogy a közösség érdekeit az erdőnek kell biztosítani, a másik pedig, hogy a magán-erdő-tulajdonosokat minél jobban be kell kapcsolni a szakmai tudás elsajátításába, és éreztetni kell a felelősséget.

Nálunk ez nehéz feladat, hiszen az embereket az elmúlt negyven évben oly sokszor csapták be, fosztották ki, hogy a bizalmatlanság terhével nehéz lesz szakmai érveket fogadtatni. Végső ellenérvként alkotmányjogi észrevételek is elhangzanak.

Németországban is hasonló a probléma. Ott is foglalkozott vele az alkotmánybíróság. A magántulajdonnal a tulajdonos látszólag azt csinál amit akar, de azért a társadalmi érdekeket képviselő előfeltevételek meg kell határozni. A tulajdon használatával nem károsíthatunk mást. Ez is alkotmányjogi kérdés. Az erdő esetében különösen sajátosság a helyzet. Ennek a lényege az erdő tartamos gazdálkodásában van, hiszen semmilyen más gazdálkodási ágban nincs száz év körüli periódus. Ma kell dönteni, hogy száz év múlva milyen legyen a végtérkép. Tehát itt lényegében a magánrendelkezési jog beszűkítéséről van szó a következő generációk érdekében. A szakszerűen végzett erdőnevelési munkák a lehető legoptimálisabb eredményt hozzák a köz és a tulajdonos számára is. Még akkor is, ha most kerül pénzbe és csak később jelentkezik a bevétel. Ezt a tulajdonosoknak tudomásul kell venniük.

Ismeretes, hogy hazánkban jelenleg két irányzat megvalósítása került a szakmában dolgozók problémakörébe.

Dr. Erwin Nieslein, a Freiburg/breisgaui egyetem Erdészeti politikai és Tájrendezési Intézetének igazgatója, egyetemi tanár, ez évben a nyári szemeszter végével nyugalmába vonul. Pályafutását osztrák erdészemberként a Mayr-Melnhof erdőbirtokon, Frohnlaitenben kezdte, majd vezette a haribergi stájer tartományi kerületi Erdőfelügyelőséget, s végül vezérigazgatója volt Bécsben az Erdő- és Mezőbirtokosok Szövetségének. Doktori címet a Bodenkultur egyetemen szerzett erdészeti politikai tudományból. Kurt Mantel egyetemi tanár halála után meghívták a freiburgi egyetemre és vezette intézetét 1974 óta. Mindvégig alkotó egyéniség volt. Paraszti erdőbirtokossági társulásokat hozott létre, az Erdőbirtokossági Szövetséget jelentősen hatékony érdek-képviselőként vezette, iránymutatóan működött közre az erdőtörvény szerkesztésében, és megbecsült tanácsadó volt messze túl az egyetemi berkeken mind Németországban, mind Ausztriában. Nem lesz ez másként nyugdíjas korában sem.

K. G.
(Österreichische Forstzeitung, 1993.)

Nevezetesen az egységes államerdészeti szerveződés központi költségvetéssel, illetve a részvénytársasági forma. Önnek mi erről a véleménye?

Engedtesse meg egy előzetes megjegyzés ezzel kapcsolatban. Az önként kialakult helyzet sajátosság, amibe külső véleménnyel beleavatkozni természetesen nem lenne szerencsés, és nem is akarok. A kérdés szakmai részét természetesen vállalom, hiszen ez ügyben hívtam meg véleménycserére az önkormányzatot. Azt hiszem – mert van rá tapasztalat –, hogy részvénytársasági formába is lehet az erdőt szakszerűen kezelni. Hiszen a tulajdonos az állam marad, és mivel erdészek a vezetők, okkal remélhetjük, hogy ők sem fognak rosszabbul dolgozni, mint eddig. Az a sok-sok magán-erdőgazdaság, ami Ausztriában és Németországban van, és ahol a nyereséges gazdálkodás a cél, példa erre. S meg kell mondanom, hogy az erdőművelési munka ugyanolyan jó itt is, mint az államerdészetnél. Ez az egyik oldal. A másik kérdés, hogy mit fog csinálni a részvénytársaság az erdővel. Két előírást feltétlenül be kell tartani. Az állammal, mint tulajdonossal, használati szerződést kell kötni, amiben le kell rögzíteni a társadalom érdekeit. Másrészt a részvénytársaság tulajdonosa ugyanaz az állam, akié az erdő. A felügyelőbizottságokon keresztül oda tud hatni, hogy a gazdálkodás optimális és szakszerű legyen. A háttérben ott a garancia: az erdőtörvény.

Ausztriában most készítenek elő egy új törvényt, amellyel az állami költségvetéstől függetlenebb lesz a gazdálkodás. Bizonyosan ugyanabba az irányba megy a folyamat, mint amit most önként a részvénytársaságok működtetésével el akarnak érni. Kisebbségi kötődést a költségvetéshez. Természetesen minden ami új, az szokatlan, és az érintettek az átmenettel bizonytalanságot éreznek. Az államerdészeti elképzelés nyilván abból indul ki, hogy a közösség érdekeit jobban tudja érvényesíteni. De az a tapasztalatunk, hogy azok a gazdaságok, amelyek az állam közvetlen befolyása alatt vannak, ahol a Pénzügyminisztérium mondja meg, hogy mennyi pénzt lehet kiadni – ezeknek nehézségeik vannak az optimális ökonomiai fejlődés terén.

Kilépve az országos és európai régióból, az erdő pusztulását, pusztítását a fogyasztói társadalom filozófiájának köszönhetjük. Elérhetünk-e oda, hogy a hatalmas konszernek saját jóhírű érdekében erdőtelepítéssel csinálnak reklámot természeteknek?

Nehéz kérdés. Ez évben készítettem egy ajánlást egy nemzetközi konvenció kívánatos erdészeti tartalmáról. A riói egyezmény ugyanis nem tartalmaz semmiféle kötelezettséget. Pedig kötelező érvényű konvenciókat kellene elfogadtatni, ami viszont sajnos nem szakmai, sokkal inkább politikai kérdés. Hiszen a fejletlen országok nyersanyagai áruba bocsátásával tengetik gazdaságukat. A fejletlen országok nem mondhatják, hogy ti ne vágjátok az erdőt. Talán egy nemzetközi erdészeti alap lenne a megoldás. Az ide befolyt összegből lehetne támogatni a szegény országokat, de csak akkor, ha következetes és szakszerű erdőgazdálkodást folytatnak. Arra nincs esély, hogy mondjuk a trópusi országok teljesen felhagyjanak a fakitermeléssel. Az európaihoz hasonló erdőművelési tudók elképzelni, ami a tartamos erdőgazdálkodást jelentené a Föld valamennyi erdejében.

Köszönöm a beszélgetést.

Pápai Gábor